

Informirani pristanak/ Poziv na sudjelovanje u istraživanju

Informirani pristanak jedno je od temeljnih instrumenata istraživačke etike. Istraživač putem informiranog pristanka sudioniku/ispitaniku pojašnjava svrhu istraživanja, način i procedure prikupljanja podataka, pohranjivanja, analizu i prava sudionika/ispitanika. Uvid u te osnovne podatke omogućava sudioniku/ispitaniku da bude upoznat sa bitnim elementima istraživanja. Informirani pristanak treba biti napisan jednoznačno i razumljivo kako bi sudionik/ispitanik u potpunosti mogao razumjeti što se od njega traži i na osnovu toga dao dobrovoljan pristanak na sudjelovanje u istraživanju.

Unutar informiranog pristanka potrebno je uključiti sljedeće elemente:

1. INFORMACIJE O ISTRAŽIVANJU I SVRHA

- tko provodi istraživanje (ime i prezime istraživača, odjel/Fakultet s kojeg dolazi, naziv Sveučilišta), pod čijim mentorstvom se istraživanje provodi (ime i prezime mentora/komentora)
- naziv projekta (ako se istraživanje izvodi u sklopu projekta)
- pojasniti svrhu i cilj istraživanja
- pojasniti razlog odabira sudionika (zašto je sudionik/ispitanik pozvan u istraživanje, kako se njegovo sudjelovanje uklapa u svrhu istraživanja i zašto je bitno da sudjeluje)
- obrazložiti za što će se koristiti podaci prikupljeni u istraživanju (npr. izradu diplomskog rada, pisanje znanstvenih radova i sl.)

2. NAČIN PROVEDBE ISTRAŽIVANJA

- pojasniti sudioniku/ispitaniku na koji način se provodi istraživanje
- navesti koliko će istraživanje trajati
- obrazložiti postoje li određeni rizici za sudionika/ispitanika

3. ANONIMNOST I POVJERLJIVOST

- navesti na koji način će se zaštititi identitet sudionika/ispitanika
- opisati putem kojih metoda se osigurava anonimnost
- pojasniti na koji način će se upravljati podacima (npr. grupna analiza)
- objasniti na koji način će se pohraniti podaci i koliko dugo (npr. ako se provodi intervju koji se snima putem audio snimača, nakon izrade transkripta, snimke će se uništiti, a transkripti će se čuvati na laptopu istraživača pod šifrom najmanje pet godina)
- pojasniti u skladu s kojim odredbama će postupati istraživač/ istraživački tim (Opća uredba o zaštiti osobnih podataka (EU) 2016/679, (GDPR) i Zakon o provedbi Opće uredbе o zaštiti osobnih podataka NN 42/2018)

4. DOBROVOLJNOST

- pojasniti sudioniku/ispitaniku da je istraživanje dobrovoljno i da može odustati u bilo kojem trenutku bez ikakvih posljedica
- ostaviti mogućnost da ukoliko sudionik/ispitanik ne želi odgovoriti na pojedino pitanje ima mogućnost preskočiti ga bez ikakvih posljedica

5. KONTAKT PODACI

- pružiti sudioniku/ispitaniku informacije o tome gdje se može javiti ako ima pitanja oko samog istraživanja (e-mail adresa istraživača (koristiti službenu adresu)), kontakt broj (broj mobitela i/ili fiksni telefonski broj)

6. IZJAVA INFORMIRANOSTI/SUGLASNOSTI

- informirani pristanak je dokument koji potpisuje istraživač i sudionik, s naznakom mjesta i datuma potpisa
- u slučaju provedbe istraživanja putem interneta, omogućiti sudioniku/ispitaniku da određenom radnjom potvrdi svoj pristanak za sudjelovanje u istraživanju (mjesto za potpis, označavanje pojedine kućice, pritisak na određenu tipku)
- Primjer: Svojim potpisom u nastavku potvrđujete da ste razumjeli cilj i svrhu istraživanja, te ujedno njime dajete informirani pristanak za istraživanje.

Pročitao/la sam i razumio/razumjela ovaj informirani pristanak te pristajem sudjelovati u ovom istraživanju.

Potpis istraživača:

Potpis sudionika:

Mjesto, datum

Potrebno je voditi brigu o:

- tonu kojem se obraća sudioniku/ispitaniku (poželjno je započeti s *Poštovani, Dragi studenti* i sl.)
- dužini informiranog pristanka koji ne bi trebao biti duži od 1 stranice
- tekst mora biti razumljiv ispitanicima/sudionicima koji sudjeluju u istraživanju, npr. maloj djeci
- dokumentima Sveučilišta (npr. unutar Etičkog kodeksa Hrvatskog katoličkog sveučilišta propisano je razdoblje čuvanja podataka: *Članovi akademske zajednice dužni su voditi dokumentaciju o provedenim istraživanjima i izvorima podataka (npr. dnevnik rada, laboratorijski dnevnik, terenski dnevnik i slično) te sve materijale na kojima se podatci temelje pohraniti i čuvati u razdoblju koje je određeno etičkim propisima pojedine struke, a ne kraće od 5 godina od prikupljanja podataka.*
- vizualnom izgledu (ujednačeni fontovi, poravnati tekst)